

potem nemarno spali, odgovarja Gospod, ter sovražnik, ki ni spal, temuč potuhnjeno se priplazil, in strupenega ljulikinega semena na njivo natrosil. (Mat. 13, 25.) Mi pa se hočemo s tujo škodo zmodriti in nad sveto svetvijo sv. leta skerbno čuti in jo oskerbovati. Po živi moči Božjih milost so z mnogimi pridigami, molitvami in ss. zakramenti nedolžni poživljeni, skušani in omahujoči poterjeni, zagrešeni so vstali, tudi že od davno terdovratni so se spreobračali in katerim se je bila ladija vere razbila, so v novo pridobljeni. Blagor vaim, pa le potem, če bodo tudi v dobrem stanovitni ostali, in ako bodo čuli, da potuhnjeni sovražnik ne pride in jim strupenega semena greha zopet v serce ne zatrosi, pa ako seme dobrih sklepov in začetega dela pridno oskerbujejo.“

V ta namen, da bi stanovitni v dobrem ostali, hoče višji pastir duhovne in vernike peljati k Mariji Devici brezmadežnega spočetja, s tem namreč, da v svoji škofiji vstanovi družbo zlate krone, „Corona aurea“, ki so jo sv. Oče Pij IX 21. listopada 1853 tako serčno priporočili.

Kaj tedaj je „zlata krona“? Za duhovne je to, da se 31 duhovnov v ta namen zedini — bi djal v krono — da vsakteri izmed njih vsak mesec eno sv. mašo opravi na čast Matere Božje, in s tim z Marijo in v Marijnem imenu časté in hvalijo presveto Trojico za vse nezmérne milosti, ki jih je Mariji podelila, posebno pa za milostno prednost neomadežanega spočetja; ob enem pa tudi Marijo prosijo za pomoč v sedanjih potrebah sv. Cerkve, za spreobrnjenje grešnikov in v papežev namen.

Redovni in drugi verniki pa v ravno ta namen enkrat v mesecu sv. Obhajilo Bogu darujejo.

Duhoven, kateri ne more sebi odmenjeni dan maševati, mašuje kak drugi dan, ali pa sv. mašo dá drugemu opraviti. (Konec prih.)

Šmarna gora.

Romarska cerkev na Gorenjskem.

(Spisal Ant. Namrè.)

(Dalje.)

Na jugovzhodnji strani cerkve stoji presno olikana, še precej velika kapelica „Žalostne Matere Božje“ ter v njej altarček s podobo Matere Božje sedem žalosti. Kakor daleč Mati Božja v svetosti vse svetnike presega, tako daleč presega tudi njena bolečina bolečine vseh Svetnikov; Marija ni samo žalostna za to, ker ima na kolenih svojega ljubega Sina mertvega, temveč tudi zavoljo tolikih naših grehov. To ti pojasnuje ta podoba žalostne Matere Božje v kapelici na Šmarni gori. Milo gleda „Žalostna Mati“ grešnika, Božjo milost mu obeta, kaže mu cerkev, da tam je kraj, kjer Jezus grešnikom milost deli na njene prošnje, naj se s skesanim srcem podá iskat milosti, v cerkvi jo dobí.

Pred cerkvo, v zunanjem zidu cerkve je kapelica, sedež „Marije Kraljice roženkranske“. Marija ima v tem altarčku na obeh straneh po enega angelja. To je podoba Marijina, ki je v cerkvi, v velikem altarju. Tukaj navadno vsak romar poklekne, moli in prosi. Moli tudi ti, in čutil boš v sercu glas: „Le pojdi v cerkev, tukaj se delé Božje milosti“.

Zavoljo tukaj prejetih, obilnih in čudnih dobrót je bila že v trinajstem stoletju kapelica zidana in prav pogostoma obiskovana. Oči vernih kristjanov od bližnjih in daljnih krajev, pač da, oči kardinalov, patrijarhov, nadškofov in škofov so bile obrnjene na to imenitno romarsko cerkev, kar stare pisma poterjujejo.

Otobon, patrijarh v Ogleju (Akvileji), je poslal 16. mal. travna l. 1314 pismo za Šmarno goro, v katerem pravi: „Prosil me je predragi Gregorij, župnik Vodiški, iz moje škofije, da naj poterdim odpustke, ktere so podelili moji predniki obiskovalcem kapelice preblazene Marije Device na Šmarni gori. Ušlišim prošnjo ter poterdim vse odpustke, ki so jih kedaj podelili moji predniki, in še nove po 40 dni podelim tistim, ki ob zapovedanih Marijinih praznikih pobožno obišejo kapelico, se poterti in skesani spovedó in prejmejo presv. Rešnjega Telo.“ To pismo kaže, da je Božja pot čez 560 lét stara.

Anton, Oglejski patrijarh, v pismu 3. vel. travna l. 1400 daje obiskovalcem Marije Device na Šmarni gori še obširnejše odpustke. On pravi: „Verni, ki ponižno obišejo Marijo na Šmarni gori, morejo 40 dni odpustka zadobiti v praznik Jezusovega rojstva, novega leta dan, dan sv. tréh Kraljev, velikonočne praznike, v praznik sv. Rešnjega Telesa, sv. Janeza Kerstnika, vse Marijine praznike, dneve vseh sv. aposteljnov, vse nedelje 40danskega posta, — če kaj dobrega storé tej cerkvi in se vredno pripravijo za odpustke“.

Janez, nadškof Soltamenski, pravi v svojem pismu od 14. velikega travna 1411: „Ko se želi, da bi ljudje spodobno, pobožno in obilno obiskovali cerkev prečiste Device Marije na Šmarni gori v Oglejski škofiji, in ji kaj dobrega storili: naj vedó ti obiskovalci in dobrotniki, da vsako nedeljo celega leta, vse zapovedane praznike, in posebno praznike prečiste Device Marije, kadar obišejo cerkev in se vredno pripravijo za odpustke, morejo po 100 dni odpustkov zadobiti“.

Iz Rima je pismo od 22. sučca 1475, v katerem je podpisanih desetero rimskih kardinalov, ki dajajo za vse čase sto dni odpustkov vernim, ki Marijo na Šmarni gori obišejo v dan Njenega vnebovzetja, v praznik ss. aposteljnov Filipa in Jakopa, najdenje sv. Križa, v dan sv. Florijana, in cerkvene obletnice.

Boštijan Nascinben, mali škof in veliki namestnik v Ogleju, je po privoljenju Kristofa Ravbarja, drugega ljubljanskega škofa, l. 1499, 22. rožnika posvetil dva altarja, enega v čast sv. Ahaciju, in enega v čast sv. Ahaciju, in enega v čast sv. Barbari, in se je podpisal na Šmarni gori.

Ljudstvo je od vsih strani obilno prihajalo na Šmarno goro, in cerkev je bila premajhna. Zidana je bila druga, večji cerkev, in vanjo je bila postavljenih sedmero altarjev. Ljubljanski škof grof pl. Rabbata je posvetil 2. malega serpana 1673 vsih sedem altarjev, véliki altar na ime prečiste Device Marije v nebo vzete, in ukazal posvečenje cerkve na prvo nedeljo po prazniku ss. aposteljnov Petra in Pavla vsako leto na vse čase obhajati.

Da bi cerkev dobila več prostora, bila je l. 1729 predelana. Kakor je bila ta čas navada, je niso prenaradili po kakem čistem zlogu, ampak po novošegnem zlogu. —

Sedanja cerkev ima dve kupli, prezbiterij (duhovniše ali prvi del cerkve), v sredi svojo kuplo nadladijo (zadnji del cerkve). Precej prostorna je, dolga polštirnajsti seženj, in široka je v ladiji polosmi seženj. Visočina je primerna daljini, in širočini. Lepo podolgastokrogla je, da se veliki altar lahko od vseh strani vidi, in na altarji milostna podoba Marijina. Sedanji stan cerkve je ta-le: V velikem altarji stoji podoba Marije, Kraljice sv. Roženkrance, ker je tukaj starodavna bratovščina sv. Roženkrance, z obilnimi odpustki obdarovana od papeža Inocencija XIII 14. avgusta 1721, in od Benedikta XIV 13. grudna 1740. Na evangeljski strani je prvi altar posvečen mnogoterim mučencem, drugi pa sv. Florijanu in sv. Ahaciju. Na levi ali listov-

aki strani je pa prvi posvečen sv. Ani, druga pa sv. Miklavžu.

Tako predelano in popravljenno cerkev je posvetil Sigismund Feliks grof Schrottenbach, sedemnajsti ljubljanski škof, 31. velikega travna 1729, posvetil tudi nove altarje. V cerkvenem sidu od snotraj se bere na kamnu:

LAVS DEO
SACRATAE VIRGINI
INFINITAE GRATIAE FELIX REGIMEN.

Cels. ac reverend. Dei et aplice. sedis gratia s. exemptae sedis caesareo Labacensis Antistiti Dno. Dno. Sigismundo Felici S. R. J. Principi ex Comitit. de Schrottenbach etc. etc. Metropolitanae Salisburgensis caninico, Dno. Dno. Ordinario gratiosissimo ob dedicatam die 31. Maji 1729 praesentem ecclesiam ac ob consecratas ejusdem aras.

(Dalje sledi.)

Razgled po svetu.

Rimsko. Sv. Oče Pij IX sprejemajo dan na dan velike številke katoličanov, ki iz raznih delov svetá prihajajo v Rim. Med drugimi je pretekli mesec bil pred njimi Monsign. Domenec, škof Pittsburški v Ameriki. Ta jim je povedal, da l. 1860 je bilo v njegovi škofiji samo 50 tisuč katoličanov, sedaj se je naraslo njih število na 200 tisuč. — 1. grudna so bili pred njimi 4 Maroniti z Libana, ki so prišli v Rim sv. leto opravljat. — 3. grudna pa je prišel pl. g. Araguaya, poslanec Braziljskega cesarja pri rimskem sv. Sedežu. Posebno pa dobujajo v Rim velike množice Francozov, ki zlasti močno podpirajo papeža, oropanega od sovražnikov. — Spomina vredno je obiskovanje grofa Roussy-a Saleškega (di Sales) pri sv. Očetu. Le-ta je véliki dedič po Einardu Kavurju „di Sales“, ki je bil vnuk slaboglasnega Kamilo Kavurja in je bil vse njegove milijone podedoval. Roussy Saleški pa je dober katoličan in je iz svoje dedine lep dar prinesel sv. Očetu v Rim ko denar sv. Petra. Čudne so pota previdnosti Božje! Sovražnik Pija IX, Kavur, že tako davno gujije v grobu, da po njem tretja roka iz njegove sorodvine prinese dar ravno temu Piju iz Kavurjevega premoženja. — Za praznik ss. treh Kraljev napravlja družba italijanskih mladenčev v Bolonji veliko romanje na grob sv. Petra v Rim. Tisti dan bodo v stoljnici sv. Petra pri sv. Obhajilu in potem bodo sprejeti od sv. Očeta.

Nemško. (Kulturna borba.) V Mayen-u, na pruskem Obrenskem, v srenji, v kateri do 1200 katoliških otrok v šolo hodi, je pod nič vrednimi pretvezami prusko kulturoborstvo prepovedalo, da noben katolišk duhoven ne smé v šolo stopiti. — V Bielicu na Pruskem sta želela dva katoliška zakonska zlato poroko slovesno obhajati. Pa kako? Demoči fajmošter je bil umerl; sosednji fajmoštri so obsojeni, ker so pomagali ondi Božjo službo opravljati; ondotni duhoven Langer je v pravdi, ker je tudi nekaj zoper majnikove postave zagrešil. Oberneta se ženin in nevesta za zlato poroko s prošnjo naravnost do svojega kralja, naj vender za to posebno okolišino dovoli sosednjemu duhovnu slovesnost opravljati. In poslušajte! Čez nekaj tednov dobi katoliški par po deželjski vradnji odgovor: da (luteranskemu) pastoru Schumann-u v Nisi (Neissu) se daje opravičenje to cerkveno slovesnost opraviti. Se vé, da luteranskemu pastoru katoliški par té slovesnosti ni mogel izročiti. Poskušil je še enkrat prošnjo — naj berže zastonj.

Na Ravenberškem je pred nekimi tedni prišel nekaj priseljen tovarniški delavec po kerstni list za svojo ne-

vesto. O tej priliki se prične pogovor, ktereга konec je bil ta: da se ženin ne pusti po cerkveno poročiti, ampak civilno, in sicer zato, da bode ženo mogel zopet spodil, ako ga ne bo vbogala. Pogovor pa je bil v taki-le nemščini: „Sie werden sich doch jedenfalls auch kirchlich trauen lassen?“ — „Nee, Herr Pfarrer.“ „Was, Mann, Sie wollen sich nicht kirchlich trauen lassen?“ — „Fällt mich nich in, denn sehen Se Herr Pfarrer, man muss heut' zu Tage sehr vorsichtig sind, besonder mit die Frauenzimmer, wegen dem Pariren.“ „Aber Mann, ich verstehe Sie nicht!“ — „Ja, sehen Se, Herr Pfarrer, wenn Se mich 'ne Frau am Altare geben, dann muss ich ihr behalten, sie mag pariren oder nich; wenn ich se mich aber bloss von'a Civil geben lasse, und se will mich nicht pariren, dann lasse ich ihr — wieder loofen.“ Do čerke resnično! pristavlja naznavalec.

V Hanoveru je bil bukvar Viljem Wissler na tri mesce v ječo obsojen zarad razžaljenja kralja in Bismarka, viši sodnija pa ga je tako pomilostila, da bode sedel le samo: dva mesca. —

V Osnabruku je vikar Brockschmidt dobil ukaz, da obé v dotacijo mu izročeni biši mora v 4 tednih zapustiti.

V Dreihausen-u na Pruskem je mesca vinotoka tudi protestanstvo skusilo kulturno borbo. Imel je ondi luteranski metropolit Vilmar pridigati, povabljen od pastora Šedtler-ja. Razsnovaia pa se je pri tej priliki kulturoborna komedija. Prišel je namreč policijski komisar in dva žendarma z njim. Stanovanje je bilo poslušavcev napolnjeno. Komisar Vilmarja, ravno ko hoče pridigo začeti, praša, kdo da je on. Vilmar pové svoje ime. Komisar: „Tedaj vam moram prepovedati tukaj pridigati.“ — Vilmar: „Zakaj?“ — Komisar: „Ker vam je krajna sodnija pravico k vradnim opravilom po sklepu prepovedala.“ Vilmar se je skliceval na svojo pošteno pravico, komisar pa tega nič prav ni mogel razumeti, je žugal z zaporom in žendarja sta se védla, kakor bi hotla povelje izveršiti. Vilmarju torej ni kazalo družega, kakor po izrečenem protestu z lece stopiti. — To je svoboda in samostojnost protestanškega verstva, ktereга papež je zdaj Bismark.

„Unità“ osoljeno piše: Gotovo, pruske sodnije niso krive in tudi njih policija ne, ako deržavne (pruske) denarnice niso v cvetečem stanu: vsak dan se zapovedujejo mnoge rubežni in se rubi; vsak trenutek pri njih prizadevanji katoliško duhovstvo in neduhovstvo mora denar dežiti v kase nemškega cesarstva. Nekteri plačujejo globe, ker so šli na pogreb, drugi ker so se vdeležili kake procesije; ta je oglobljen, ker je pridigal, drugi so iz ravno tega vzroka verženi ali morajo korakati v ječo.

Celo jezik, v katerem se govori, veljá preganjavcem za pretvezo; na Alzaškem se ne more vradno govoriti francoščina, kakor je prepovedana poljščina v poljskih okrajinah, ki so pritaknjene svobodnemu in močnemu nemškemu cesarstvu. List našteva potem mnoge „pruske olikanosti“; omenjeno pa bodi le to, da prelat Adamski je obsojen na tri mesce v ječo zato: — ker je pridigal.

Samo v Paderbornski škofiji so prusaki 32 taram vzeli duhovne in 60.000 katoličanov je zapušeni; 16 teh duhovnij nima še namestnika ne: žendarji pa imajo nalogo varovati, da noben duhoven od drugod ne pride „cerkvenih opravil“ zverševati brez dovoljenja iz Berlina. Kako rado se privoljenje dá, smo ravno poprej povedali. Vlada je sekvestrirala vstanove stoljne cerkve Vratislavake, ktere škof je v pregnanji, in s tim še 90.000 tolarjev, ki so dotacija za semeniša. Celo po majnikovih postavah to ni dopušeno; toda kjer jenjajo